

Bolivarianska Alliansen för Vårt Amerika

Alba 10 års-jubilerar

Eva Björklund

Du kom tillbaka som du lovade! Det var så Fidel Castro hälsade Hugo Chávez, när han den 14 december 2004 kom till Kuba för att fira tioårsjubileet av sitt första besök på ön. Då, 1994, hade han nyss blivit frisläppt ur fängelset där han suttit sedan den militära resning han ledde 1992 misslyckats.

Nu kom han som president för Venezuelas Bolivarianska Republik direkt från Bushregimens "Amerikatoppmöte" i Quebec för det annekteringsprojekt som avsåg att tvinga in hela världsdelen i ett regionalt så kallat frihandelsavtal – FTAA /Alca. Av alla Amerikas 33 statschefer utanför USA var Fidel Castro den enda som inte var inbjuden och Hugo Chavez den enda som reserverade sig mot USAs plan för nyliberal ekonomisk kontroll över hela Latinamerika och Karibien.

Alba – sa Chávez – Gryning

Chávez diskuterade toppmötet och USAs avsikter med Fidel som sa att "vi måste göra något. Bilda ett annat förbund? Vad ska vi kalla det?" Chávez föreslog Alba = gryning, men också Alba: *Alternativa Bolivariana de Nuestra América – Vårt Amerika* som Kubas och Latinamerikas stora frihetshjälte José Martí hade kallat det, till skillnad från USA: "det råa och oroliga Nordamerika, som föraktar det".

"Nästa århundrade kommer att bli vårt, då kommer Bolivars och Martí's dröm att återuppstå, den latinamerikanska drömmen om Vårt Amerika." sa Chávez

Och tackade för den venezolanska revolutionens stora lycka, att ha en storasyster, den kubanska. Då hade Kuba spelat en stor roll dels mot högerkuppen april 2002 och oljesabotaget 2003, dels med det massiva läkarbiståndet och alfabetiseringskampanjerna som bidrog till Chávez' seger i det extra presidentval som oppositionen tvingade fram 2004, dels för det fortsatta folkliga stödet för den revolution som kunde visa på så påtagliga förbättringar för folkflertalet som tillgång till hälsovård och utbildning.

Det omfattande samarbetsavtal som de två presidenterna nu undertecknade, lade grunden för Alba, det latinamerikanska ekonomiska och politiska samarbetsprojektet för social, ekonomisk och kulturell utveckling. Venezuela och Kuba kunde dra igång med det ena landets oljerikedomar och det andra landets folkliga rikedom – kunskap, teknik, solidaritet, erfarenhet, kultur. Då var det inte många som kunde föreställa sig vad detta skulle bli: Ett helt nytt samarbetsprojekt mellan länder och folk, för solidarisk utveckling i samklang med naturen, inte för storkapitalets utplundring av människor och natur.

Alba drar undan mattan för FTAA/Alca

Med Alba inleddes en total förändring av Latinamerikas politiska karta. Alba visade att en annan väg var möjlig och Bush-regimens nederlag befästes på nästa "Amerikatoppmöte" i november 2005 i

Under Simón Bolívars stränga blick fick Hugo Chávez den fina Cespedesorden, uppkallad efter ledaren för Kubas befrielsekrig mot Spanien 1868

Argentina där världens president Nestor Kirchner öppnade med en nedgörande kritik av nyliberalismens "Washingtonsamtycke". Nu vägrade inte bara Venezuela utan också Brasilien, Argentina, Uruguay och Paraguay att vara med.

Alba är det mest långtgående och nydanande projektet för regionalt samarbete. Det skapar ett radikalt alternativ till den nyliberala dagordning som styr EU och andra regionala frihandelsordningar. Efter bildandet 2004 anslöt sig Bolivia (2006), Dominica (2006), Nicaragua (2007), Honduras (2008, ledde tyvärr till USA-högerkupp 2009 och utträde 2010). År 2009 gick Ecuador, Antigua-Barbuda och San Vicente-Grenadinerna med och Alba ändrade namn till Bolivarianska Alliansen för Vårt Amerika. Paraguay och Grenada blev observatörer

Med Alba erbjöd Kuba och Venezuela de andra något helt nytt: ett mellanstatligt och mellanfolkligt samarbete grundat på solidaritet och utbyte av varor och tjänster till ömsesidig fördel för ekonomisk och social utveckling. Där ingår teknikutbyte, utbildning, hälsovård, forskning och utveckling för bevarande av biologisk mångfald, utveckling av inhemsk produktion, för ekologiskt hållbart jordbruk med mera.

forts sid 4

forts från sid 3

Albaländerna ingår också i varierande utsträckning i andra samarbetsprojekt med övriga länder i Latinamerika och Karibien. Den gemensamma TV-kanalen TeleSur grundades 2005 med Venezuela, Argentina, Kuba, Uruguay och Bolivia som delägare. Samma år grundades det karibiska flernationella oljebolaget PetroCaribe dit de flesta karibiska östaterna anslutit sig för att köpa olja på mycket gynnsamma villkor.

Hugo Chávez, Fidel Castro, Evo Morales på Revolutionstorget Första Maj i Havanna 2006

Med utgångspunkt i de sociala rörelserna

Alba har också sitt ursprung i det omfattande folkliga samarbete som växte fram i Latinamerika på 90-talet mot USA:s planer på ekonomisk annektering av hela sin gamla "bakgård" genom FTAA/Alca. Första steget hade tagits 1994 med USAs "Nordamerikanska frihandelsavtal", Nafta, med Kanada och Mexiko. Det visade sig ha förödande konsekvenser för Mexiko – sardinen i mötet med hajarna - som förvandlades från livsmedelsexportör till importör. Miljoner bönder drevs från gård och grund.

De sociala rörelserna växte och samlades i en massiv motståndsrörelse och tankeverksamhet. De mötte upp i kongresser inspirerade av Simon Bolivars historiska kallelse till Panamakongressen 1824 för Latinamerikas enande. Den första ägde rum 1997 och 2003 grundades Bolivarianska folkkongressen i Caracas.

Detta folkliga engagemang är en grundsten för Alba, dels i betoningen av det mellanfolkliga samarbetet, dels i ett "Sociala rörelsernas råd" som möts parallellt med presidentråd och ministerråd, dels i de folkliga toppmöten som äger rum parallellt med presidenternas.

När Bolivia anslöt sig 2006 utökades på Evo Morales önskan samarbetet till att också omfatta handel och ekonomisk utveckling och namnet ändrades till Alba-

TCP, där TCP står för Folkens handelsavtal. Det innebar till att börja med omfattande kubanska och venezolanska biståndsprogram till Bolivia och en försäkran om att köpa de bolivianska varor som på grund av andra länders frihandelsavtal trängs ut från marknaderna av USAs subventionerade produkter. Inom TCP bygger medlemsstaterna också upp bi- eller flerlaterala stornationella projekt inom utbildning, kultur, handel, livsmedel, hälsa, telekommunikationer, transport, turism, gruvbrytning, energiproduktion.

Fidel lyckligast i världen

På den gemensamma presskonferensen med de tre presidenterna som följde på undertecknandet, var det en journalist – utländsk – som frågade Fidel Castro hur det kändes att inte längre stå i centrum. "Jag har aldrig varit lyckligare", svarade han. "Att det växer fram nya ledare gör mig till världens lyckligaste."

Pådrivna av Alba, de folkliga rörelserna och allt fler av USA oberoende regeringar kunde Latinamerika och Karibien gå vidare och i december 2011 bilda Celac: De latinamerikanska och karibiska ländernas gemenskap, för första gången samlade utan överinseende av Angloamerikas två stater – USA och Kanada. (se Kuba 1.2012)

Se även artiklar i Kuba 1.2005, 3.2006, 1.2011, 2.2012

Vad är Alba-TCP

Ett regionalt samarbetsprojekt med 71 miljoner invånare i 9 medlemsländer och BNI motsvarande 500 miljarder US\$. Förutom grundarna Kuba och Venezuela kom Bolivia med 2006, Nicaragua 2007, Honduras 2008 (begärde utträde efter militärkuppen), Dominica 2008, Ecuador, Antigua y Barbuda, Saint Vincent and The Grenadines 2009. och Santa Lucia 2013. Haiti och Surinam är med som observatörer.

Sedan 2010 är Alba ett valutaområde med en gemensam virtuell valuta Sucre som används för direkthandel mellan medlemsländerna för att slippa gå över US-dollarerna och komma bort från den s k frihandeln. Under 2013 genomfördes drygt 2 000 sådana transaktioner till ett värde av nästan 900 miljoner US\$ över den gemensamma Alba-banken.

Dessutom finns på Hugo Chavez initiativ också ett par viktiga bredare samarbetsprojekt i Latinamerika och Karibien. Dels TeleSur som grundades 2005 och förutom Alba är ett samarbetsprojekt med plus Brasilien, Uruguay och Argentina. Men Alba har också sin egen Teve www.albatv.org

Samma år grundades också Petrocaribe (Alba plus andra Caricomländer) – en samriskföretag där Venezuela säljer olja till mycket fördelaktiga priser, 25 års avbetalning och 1 procents ränta. Det innebär väldiga besparingar för de fattiga önationerna, besparingar som kan användas till sociala och ekonomiska utvecklingsprojekt, och till investeringar i förnybar energi. David Jessop, Karibiska rådets direktör, konstaterade att "Om det inte vore för energilivlinan från Venezuela skulle stora delar av Karibien befinnas sig i fritt fall ekonomiskt." hårt drabbade av de nyliberala globaliseringskrafterna.